

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої
кваліфікації
Кафедра інноваційних та інформаційних технологій в освіті

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
проф. Лазаренко Н. І.

«31» вересня 2020 року

СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА
МЕДІАОСВІТА

ПРОГРАМА

вибіркової загальноуніверситетської навчальної дисципліни
циклу загальної підготовки за усіма спеціальностями для студентів ступеня
вищої освіти бакалавр Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради

Вінницького державного

педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Вінниця – 2020 рік

УДК
378.147.091.33:004(073)
ББК 74.58с51р30
К 43

Розробники: **Куцак Л. В.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті.
Уманець В.О. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті;

Рецензенти: **Петрук В. А.** – професор, доктор педагогічних наук, академік Академії наук прикладної радіоелектроніки, професор кафедри вищої математики, Вінницького національного технічного університету;
Акімова О. В. – професор, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки і професійної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

К55 Сучасні цифрові технології та медіаосвіта : програма вибіркової навчальної дисципліни / Л. В. Куцак, В.О. Уманець – Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – 2020. – 12 с.

Програма вибіркової загальноуніверситетської навчальної дисципліни «Сучасні цифрові технології та медіаосвіта» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за усіма спеціальностями Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті.

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 року

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Сучасні цифрові технології та медіаосвіта» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за усіма спеціальностями Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сучасні цифрові технології та медіаосвіта» є апаратне та програмне забезпечення сучасної комп'ютерної техніки, засоби масової комунікації, медіазасоби та їх функції, можливості використання прикладного програмного забезпечення для вирішення практичних завдань.

Міждисциплінарні зв'язки: «Іноземна мова для професійного спрямування», «Вступ до фаху». Матеріал цієї дисципліни використовується у подальшому вивченні дисциплін професійної підготовки, під час виконання студентами лабораторних робіт із дисциплін, пов'язаних із використанням цифрових технологій і професійним становленням висококваліфікованого фахівця та у майбутній професійній діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з розділу:

Розділ 1. Програмне забезпечення медійної інформації.

Розділ 2. Медіаосвіта та медіаграмотність.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

1.1. *Метою: вивчення дисципліни* «Сучасні цифрові технології та медіаосвіта» є підготовка студентів до ефективного застосування сучасних цифрових технологій, формування у майбутніх учителів навичок роботи з наявним програмним забезпеченням з метою подальшого ефективного застосування сучасних цифрових технологій, а також формування особистісної медіа-культури, що передбачає актуалізовану здібність студентів до адекватного сприймання, критичного аналізу, обґрунтованої оцінки різноманітної медіа-продукції, а також здібність як до створення власних медіа-текстів, так і до творчої інтерпретації.

1.2. *Основними завданнями* вивчення дисципліни «Сучасні цифрові технології та медіаосвіта» є оволодіння знаннями, що необхідні для вирішення задач автоматизації обробки інформації у різних предметних сферах, а також практичними навичками створення та застосування сучасних медіапродуктів; формування практичних навичок використання загальноосвітніх медіапродуктів у професійній діяльності.

1.3. Компетентності

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність навчатися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність застосовувати педагогічні аспекти медіаграмотності;
- здатність використовувати особливості використання медіаінформації;
- здатність до позитивних та негативних наслідків медіатехнологій навчання;
- здатність використовувати принципи, засоби, методи збору, систематизації, узагальнення і використання аудіовізуальної та друкованої інформації;

Фахові компетентності:

- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації;
- здійснювати раціональні методи пошуку, відбору, систематизації та використання аудіовізуальної та друкованої інформації;
- здійснювати перевірку та класифікацію джерел інформації;
- здатність використовувати у професійній діяльності комп'ютерні програми навчання;
- здатність орієнтуватися в сучасному медіапросторі, розуміти основні принципи функціонування видів масової інформації;
- збирати, обробляти, зберігати та передавати інформацію з урахуванням пріоритетів професійної діяльності;
- здатність самостійно створювати медіапроекти.
- застосовувати сучасні цифрові технології у практичній діяльності.

1.4. Програмні результати навчання:

- установлювати зв'язок завдань, напрямів, рівнів, методів, зв'язків з іншими категоріями професійної педагогіки;
- впорядковувати історію розвитку та становлення сучасних цифрових технологій, напрямків, теорій, технологій сучасного стану розроблення та застосування комп'ютерних технологій в управлінських та навчальних процесах;

- ідентифікувати базові технології проектування, впровадження і супроводження програмних продуктів навчального призначення;
- використовувати професійні знання, уміння і навички для розв'язання практичних завдань професійної діяльності;
- проектувати, створювати та використовувати сучасні цифрові технології для професійного навчання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ 1. Програмне забезпечення медійної інформації

Тема 1. Медіаосвіта як навчальна дисципліна освітньо-професійної програми підготовки педагогічних і науково-педагогічних працівників

Зміст і основні завдання медіаосвіти, її зв'язок із соціальною педагогікою, психологією, філософією, культурологією та іншими гуманітарними навчальними дисциплінами.

Тлумачення термінів “медіаосвіта”, “медіапедагогіка”, “медіаграмотність”. Класифікація та функції сучасних медіа за соціально-педагогічними критеріями: місце використання, зміст інформації, функції та цілі використання, розвиток впливу на особистість.

Тема 2. Програмне забезпечення для опрацювання медіаінформації

Налагодження програм для роботи під керуванням Windows. Робота з об'єктами у середовищі Windows.

Службові програми Windows, їх призначення та особливості використання. Захист від комп'ютерних вірусів. Архівація даних. Засоби аналізу роботи комп'ютера.

Апаратні та програмні засоби побудови комп'ютерних мереж. Налагодження, використання та діагностика локальних комп'ютерних мереж. Способи підключення до мережі Internet. Адресація. Протоколи передавання даних.

Програми-браузери. Технологія роботи з пошуковими системами. Робота з електронною інформацією, способи її завантаження та збереження.

Форуми. Чати. Блоги. Соціальні сервіси мережі Інтернет.

Тема 3. Створення медіа матеріалів на основі текстового процесора

Види представлення документів у Microsoft Word. Використання майстрів та шаблонів. Перетворення документів. Створення, редагування та форматування документів складної структури. Особливості перегляду документів. Автоматизація форматування документів.

Робота зі стилями, автотекстом, автозаміною. Створення автозмісту,

предметного покажчика, виносок. Технологія створення приміток, закладок, гіперпосилань, колонтитулів.

Створення математичних формул у додатку Microsoft Equation 3.0 і схематичних (організаційних) діаграм.

Створення форм та бланків. Створення макросів та їх редагування.

Створення брошур.

Тема 4. Створення медіа матеріалів на основі електронних таблиць

Автоматизація введення даних в Excel. Формат чисел. Виконання обчислень для опрацювання даних. Абсолютне і відносне посилання на комірки у математичних виразах.

Функції і формули в середовищі Excel. Застосування математичних і статистичних функцій для розв'язування фахових завдань.

Використання логічних функцій та їх застосування в розв'язанні професійно орієнтованих завдань.

Текстові функції Excel. Функції ДАТИ і ЧАСУ.

Графічне представлення даних. Побудова предметно орієнтованих графіків і діаграм.

Використання форм. Розробка професійно орієнтованих тестів.

Тема 5. Створення медіа матеріалів у форматі електронних презентацій

Вимоги щодо структури, змісту і оформлення презентацій.

Створення слайдів у PowerPoint. Елементи слайдів. Створення і збереження презентацій. Структура презентації. Вставка об'єктів до слайдів презентацій.

Застосування анімаційних ефектів у мультимедійних презентаціях. Графіка, аудіо й відео об'єкти в мультимедійних презентаціях. Інтерактивність мультимедійної презентації: додавання гіперпосилань і кнопок керування.

Показ і друкування слайдів. Формати збереження презентацій. Упаковка слайдів.

Тема 6. Створення медіа матеріалів у форматі електронних публікацій

Створення публікацій (бланків, буклетів, бюлетенів, візитівок, календарів, каталогів, конвертів, наклейок, оголошень, листівок, плакатів) із допомогою майстра.

Робота з графічними об'єктами. Зв'язки між об'єктами публікації.

Створення пустих публікацій: почесних грамот, запрошень,

програмок,

рекламних оголошень.

Створення Web-сторінок та їх публікація у глобальній мережі.

Розділ 2. Медіаосвіта та медіаграмотність

Тема 1. Роль медіа у формуванні сучасного фахівця

Медіа як засоби масової інформації і комунікації. Вплив медіа на різні вікові категорії осіб, які навчаються. Рівні критичного мислення. Пошук обробка і презентація інформаційного матеріалу. Педагогічні аспекти медіаграмотності.

Види і функції засобів масової інформації за способом передавання інформації і за каналами сприйняття (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні). Сучасні система медіа України.

Соціально-педагогічні критерії класифікації медіа за місцем використання, змісту інформації, метою використання, наслідками впливу на аудиторію слухачів чи особистість.

Латентні функції медіа, прихований вплив на суспільну свідомість та свідомість особистості.

Тема 2. Законодавчі та нормативно-правові акти щодо адаптації молоді до соціально-економічних умов суспільства

Декларація прав людини щодо свободи переконань та свободи пошуку, одержання й поширення інформації та ідей будь-якими засобами незалежно від державних кордонів.

Конвенція про права дитини щодо забезпечення через засоби масової інформації вільного доступу до інформації і матеріалів, що сприяють соціальному, духовному і моральному благополуччю, здоровому фізичному і психологічному розвитку.

Конституція України як гарант права, свободи та обов'язків людини. Законодавство України:

- про вищу освіту щодо прав осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі;
- про захист суспільної моралі;
- про молодіжні та дитячі організації щодо надання їм інформації про державну політику з питань соціальної адаптації, становлення та розвитку молоді, сприяння зайнятості молоді в соціально-економічному секторі.

Тема 3. Аудіовізуальна грамотність

Аудіовізуальна природа кіномистецтва. Специфіка кіно: синтетичність кіно образу. Природа кінозображення. Поняття екранного простору і часу. Ефект присутності.

Кіно і телебачення – нова аудіовізуальна мова. Особливості кінематографу і художнього телебачення як синтезу мистецтв, виробництва і соціальної комунікації.

Особливості сприйняття аудіовізуального образу: реальність, що фільмується, реальність, що зображена в фільмі, реальність, що відтворена глядачем.

Поняття «аудіовізуальної грамотності» як здатності критично сприймати аудіо-відеоматеріали.

Отримання навичок із цифрової аудіовізуальної грамотності через виробництво різножанрових аудіовізуальних творів (документальні фільми, кліпи, сторі тощо). Освоєння мови рухомих зображень та використання їх прийомів як пізнання сучасного світу.

Тема 4. Маніпулятивні можливості медіа

Об'єктивні і суб'єктивні причини викривлення інформаційного простору. Маніпулятивні засоби в телевізійних новинах. Маніпулятивний потенціал телевізійних політичних ток-шоу. Маніпулятивний потенціал Інтернету. Риторичний інструментарій маніпуляції. Маніпулятивний інструментарій виборчих технологій. Нові професії по роботі з інформаційним простором, які задіяні в сфері маніпуляцій.

Тема 5. Використання можливостей ІКТ в освітній діяльності закладів освіти

Використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності загальноосвітніх і вищих навчальних закладів. Вплив аудіовізуальної інформації на навчання і виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів і студентів вищих навчальних закладів. Використання аудіовізуальної інформації педагогічними і науково-педагогічними працівниками в практичній діяльності. Соціальна інформація та її основні характеристики: кількість, цінність, зміст, об'єктивність, адекватність, достовірність, точність, оперативність, надійність.

Роль медіа в формуванні адаптаційного середовища для учнівської і студентської молоді. Орієнтація на інформацію як ланка соціальної адаптації. Формування світоглядних позицій учнів загальноосвітніх навчальних закладів і студентів вищих навчальних закладів засобами масової інформації. Політичні, правові, трудові, патріотичні, моральні, релігійні, естетичні, філософські погляди як головні чинники навчально-виховного процесу та їх висвітлення аудіовізуальними інформаційними засобами. Якість і об'єктивність інформації.

3. Рекомендована література

Основна

1. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні // Освіта. –2010 (7-14 липня). – № 32.

2. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник/ О.Т. Барішполець, Л.А. Найдьонова, Г.В. Мироненко та ін.; За ред. Л.А. Найдьонової, О.Т. Барішпольця. – К.: Міленіум, 2009.

3. Практикум «Медіакультура»: Робочий зошит курсу за вибором для учнів 10класу загальноосвітніх навчальних закладів/ Л. А.Найдьонова, О. Т. Барішполець, О. Є. Голубєва та ін.; [упоряд.Г.В.Мироненко] ; наук. ред. Л. А.Найдьонова ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. – К., 2013.– 84 с.

4. Череповська Н.І. Медіакультура і медіаосвіта учнів ЗОШ / Наталя Череповська. – К.: Видавництво «Шкільний світ», 2010.

5. Антропова, А. И. Педагогические технологии в медиаобразовании при обучении английскому языку / А. И. Антропова // Иностранные языки в школе.– 2006. –№ 7. – С. 62-65.

6. Бейзеров, В. А. Медиа и дистанционное образование в эпоху глобализации /В. А. Бейзеров // Дистанционное и виртуальное обучение. – 2008. – № 10. – С. 10-18.

7. Бойко, А. Мас-медіа для молодіжної аудиторії: комунікативний аспект (на прикладі журналу "Отрок. UA") А. Бойко, Д. Філоненко // Вісник Київського Національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Журналістика. – К., 2008. – Вип. 16. – С. 25-28.

8. Васянович Г. Медіаосвіта: зарубіжний і вітчизняний досвід /Г. Васянович // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. – № 2. – С. 11-21.

9. Возчиков, В. А. Медиаобразование в интенциях обучения и медиакультуры / В. А. Возчиков // Наука и школа. – 2007. – № 1 – С. 3-6.

10. Гура, В. Особистісно зорієнтовані медіаосвітні ресурси / В. Гура // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2009. – № 5. – С. 25-26.

Додаткова

1. Жилавская, И. В. Системные аспекты медиаобразовательной деятельности СМИ /И. В. Жилавская // Вестник Московского университета Серия 10. Журналистика. – 2009. – № 5. – С. 123-137.

2. Казанцева, Л. Медиаобразование и учебный процесс / Л. Казанцева // Учитель. – 2005. – № 3. – С. 59-60.

3. Калініна, Л. Медіащеплення / Л. Калініна // Пані вчителька. – 2007. –№ 7. – С. 78-80.

4. Квашук, О. В. Психологічні чинники впливу телебачення на становлення моральної свідомості молодших школярів: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. психол. наук : 19.00.07 - пед. та вікова психологія /О. В. Квашук; О. В. Квашук ; ПНУ ім. В. Стефаніка. – Івано-Франківськ, 2008. – 20 с.

5. Кирилова, Н. Б. Медиаобразование в эпоху социальной

модернизации /Н. Б. Кирилова // Педагогика.– 2005. – № 5. – С. 13-21.

13.0.4 Коневщинська, Ольга Еммануїлівна. Формування медіа-культури майбутніх учителів музики: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : - теорія і методика проф. освіти / Ольга Еммануїлівна Коневщинська; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих.– К., 2009. – 21 с.

6. Литвин, А. Використання технологій мультимедіа у професійній підготовці / А. Литвин // Педагогіка і психологія професійної освіти.– 2005. – № 2. – С. 7-21.

7. Медіакультура особистості: соціально-психологічний: навчально-методичний посібник / О. Т. Барішполець О. Є. Голубєва, Н. В. Климчук [та ін.]; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Барішпольця.– К. : Міленіум, 2009. – 440 с.

8. Мицишин, І. Медіаосвіта як засіб формування медіакультури сучасної молоді /І. Мицишин, Н. Троханяк // Вісник Львівського університету. Сер. Педагогічна.-Львів, 2006.– Вип. 21, Ч. 1. – С. 161-165.

9. Нагорнюк, Л. Роль медіаосвіти у підготовці майбутніх журналістів / Л. Нагорнюк // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка. –Тернопіль, 2008. – № 4. – С. 43-47.

10. Невмержицька О. Медійна педагогіка за кордоном / О. Невмержицька // Рідна школа.– 2004. – № 1. – С. 70-72.

11. Новикова, А. А. Глобализация и медиаобразование / А. А. Новикова // ALMA MATER: Вестник высшей школы.– 2009. – № 11. – С. 52-55.

12. Новикова, А. А. Развитие медиакомпетентности американских учащихся на современном этапе / А. А. Новикова // ALMA MATER: Вестник высшей школы.– 2009. – № 5. – С. 46-52.

13. Онкович, Г. Засоби масової комунікації у термінологічному просторі медіа-освіти / Г. Онкович // Дивослово. – 2007. – № 5. – С. 29-31.

14. Онкович, Г. Медіа-педагогіка і медіа-освіта: поширення у світі / Г. Онкович // Дивослово. – 2007. – № 6. – С. 2-4.

15. Онух, Л. Українські медіа нічого не помічають, крім гламуру: [інтерв'ю з директором Польського ін-ту в Києві – про інформаційні пріоритети українських ЗМІ] / Л. Онух; розмову вела О. Ганжа // Телекритика. – 2010. – № 7-8. – С. 60-65.

16. Парфентьев, У. Обеспечение безопасности несовершеннолетних в Интернете / У. Парфентьев // Народное образование. – 2009. – № 7. – С. 261-267.

17. Потятиник, Б. В. Медіа: ключі до розуміння / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2004. – 312 с.

18. Рахматова, М. Іміджева складова репутації України у світових мас-медіа / М. Рахматова // Університет. – 2008. – № 3. – С. 113-118.
19. Садовник, О. Гендерні, соціальні та вікові особливості аудиторії спортивних мас-медіа через призму спортивної реклами / О. Садовник // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2004. – № 6. – С. 41-43.
20. Смоляна, Я. В. Негативний вплив засобів масової комунікації на особистість і медіапедагогіка як засіб його мінімізації / Я. В. Смоляна // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2004. – № 1. – С. 49-57.
21. Слюсаревський, М. Медіа-освіта: українська перспектива / М. Слюсаревський, Л. Найдьонова // Рідна школа. – 2010. – № 9. – С. 57-58.
22. Челишева, І. Потенційні можливості медіаосвіти в роботі з "важкими" підлітками / І. Челишева // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2008. – № 2. – С. 55-56.
23. Чемерис, І. Медіаосвіта за кордоном: теорії медіаосвіти й коротка історія розвитку / І. Чемерис // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 104- 108.
24. Шумаєва, С. Медіа освіта: історичні та культурологічні аспекти розвитку / С. Шумаєва // Рідна школа. – 2003. – № 5. – С. 70-72.

Інформаційні ресурси

1. Сайт «Медіаграмотність»: <http://mediaosvita.com.ua>.
2. Сайт лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти НАПН України: <http://mediaosvita.org.ua>.
3. Медіаосвіта соціальних педагогів: http://eprints.cdu.edu.ua/47/1/МЕДІАОСВ_СОЦ_ПЕД.pdf
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні: <http://osvita.mediasapiens.ua> /mediaprosvita /mediaosvita /kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini/.
5. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» : за станом на 1 січня 2013 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=80%2F94-%E2%F0>
6. Закон України «Про інформацію» : за станом на 1 січня 2013 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12>
7. Пошукова система у базі лекцій, наукових статей, навчальних посібників та підручників з усього світу / Google Академія – Режим доступу до ресурсу: <http://scholar.google.com.ua/>

4. Методи та технології викладання і навчання: словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, науково-дослідницькі, евристичні, інтерактивні тощо.

5. Форма підсумкового (семестрового) контролю навчання – залік.

6. Критерії та методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: усне опитування, експрес-опитування на лекціях, опитування на лабораторних заняттях, методи самоконтролю, оцінювання виконання завдань для самостійної роботи студентів, поточні контрольні роботи, тестовий контроль знань з використанням комп'ютерних тестових систем.